

Toeleiden naar logeerszorg *dan de slag*

ZES STAPPEN VOOR VERWIJZERS DIE MANTELZORGERS WILLEN TOELEIDEN
NAAR LOGEERSZORG VOOR MENSEN MET DEMENTIE

Zorgprofessionals
kunnen, juist door hun positie,
een grote invloed hebben op
het acceptatieproces: zij kunnen
zelfs de stap naar

loggeerzorg legitimeren

Rondom *Logeerszorg*

Definitie en doel

Logeerszorg, een vorm van respijtzorg, is er ook voor mensen met dementie en heeft als doel om de mantelzorger voor een korte periode te kunnen ontlasten. Dit geeft de mantelzorger een adempauze en vergroot de draagkracht om de zorg thuis langer vol te houden. Maar zo'n zorgpauze lijkt voor veel mantelzorgers niet makkelijk of haalbaar. Er zijn verschillende drempels, zowel praktisch als psychologisch, die de mantelzorgers kunnen ervaren in hun keuze voor logeerszorg.

Actualiteit

Uit de literatuur blijkt dat, ondanks dat er positieve effecten zijn van logeerszorg, ruim 89% van de mantelzorgers in 2018 geen gebruik maakt van deze mogelijkheid. Dit lijkt in strijd met het feit dat de meerderheid van de mantelzorgers (62%) verwacht dat respijtzorg hun ervaren belasting aanzienlijk zou kunnen verminderen. Er blijft nog een discrepantie tussen behoefte en gebruik.

Zes stappen die
ondersteunen in het proces
van de zorg tijdelijk
overdragen

Niet statisch

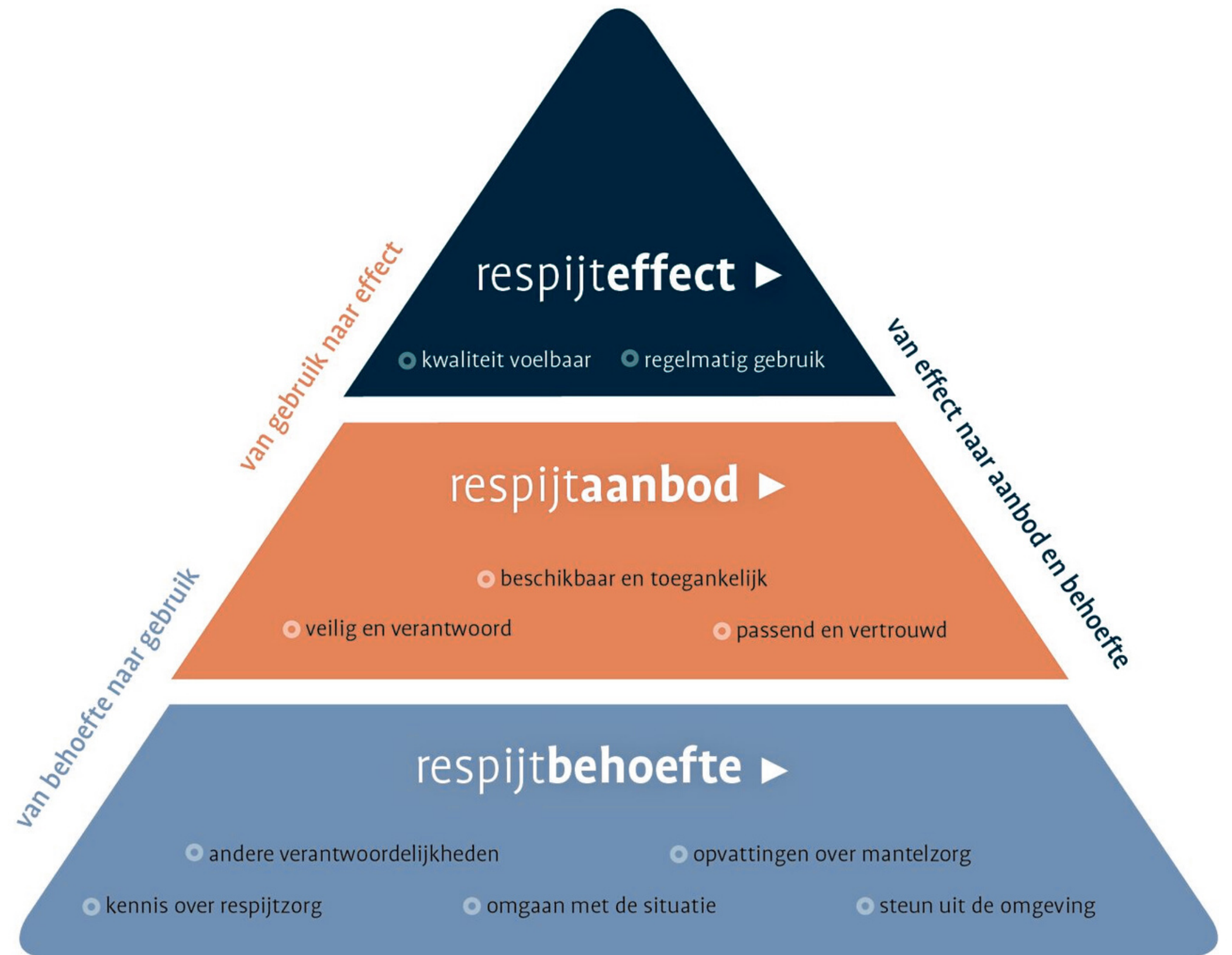
Het ondersteunen naar elke vorm van respijtzorg is geen statisch proces. Maatwerk en flexibiliteit met verschillende tools werkt het beste!

Inspiratie

Deze stappen dienen als inspiratie met welke elementen je allemaal te maken kunt krijgen als verwijzer. Het is geen complete weergave van de praktijk.

Context

Doelstellingen van respijtzorg zijn het verminderen van de objectieve en subjectieve zorgverlenerslast en het verlengen van de tijd dat iemand met dementie thuis kan blijven wonen. In het model 'Piramide respijtzorg' (Movisie, 2016) wordt duidelijk dat er verschillende factoren zijn die positief moeten opsommen voordat het respijteffect, ofwel het doel van respijtzorg, bereikt kan worden. De zes stappen hebben vooral betrekking op de onderste twee lagen. Deze zetten een aantal elementen uit die samen de behoefte aan, en het gebruik van, het respijteffect beïnvloeden.

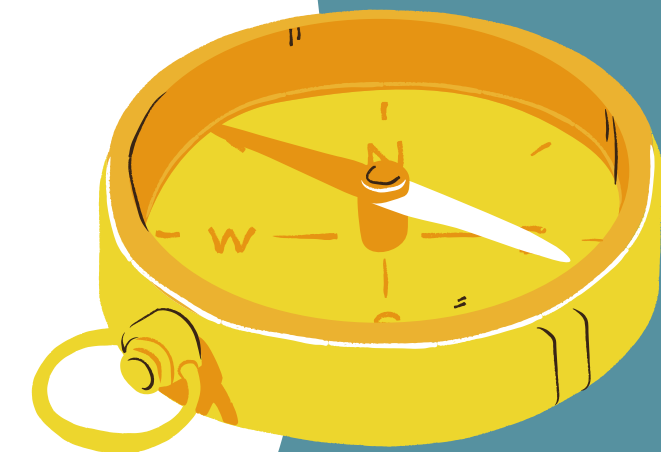

1. Inventariseer de *behoefte*

Bepaal eerst of er behoefte is aan respijt in de vorm van logeerszorg.

Welke vragen kun je samen met de mantelzorger stellen om de respijtbehoefte te inventariseren?

1. Kan de mantelzorger de zorg combineren met andere verantwoordelijkheden?
2. Hoe gaat de mantelzorger om met de situatie?
3. Ontvangt de mantelzorger steun uit de omgeving?
4. Welke opvattingen heeft de mantelzorger over mantelzorg en de eigen gezondheid?
5. Welke kennis heeft de mantelzorger over respijtzorg?

2. Praktische drempels

wegnemen

Zorg dat een mantelzorger die respijtbehoefte heeft, geen praktische belemmeringen ondervindt.

Denk hierbij aan de volgende elementen:

- Onbekendheid met de persoonlijke mogelijkheden van logeren
- Financiële situatie: eigen bijdrage en vergoedingen
- De goede indicatie rond krijgen
- Kijk naar de bereikbaarheid van de locatie

Context

Denk bij praktische drempels bijvoorbeeld aan dat een grotere bekendheid van logeerszorg drempelverlagend kan werken. Kennis over de mogelijkheden en hulp bij het regelen van logeerszorg is de vertaling hiervan. Om de drempel te verlagen moeten mantelzorgers vroegtijdig geïnformeerd worden over wat de persoonlijke mogelijkheden zijn voor logeerszorg en kan er een passend aanbod worden samengesteld. Ga in overleg met de logeerhuizen in de buurt over beschikbaarheid, opties voor duur en frequentie van verblijf. Informeer ook naar de beste manier om een geschikte indicatie te regelen.

“Ik durf hem niet meer alleen thuis te laten en ik was op zoek naar een oplossing dus ik was heel blij dat mijn casemanager die het logeerhuis tipte. Ik wist wel dat die optie er was, maar niet dat deze ook beschikbaar was voor mijn man.”

3. Psychologische drempels *in kaart brengen*

Veel voorkomende drempels om gebruik te maken van logeerszorg bij mantelzorgers zijn:

- Schuldgevoelens dat de mantelzorger heeft gefaald als deze niet meer zelf alle zorg kan dragen. Durft om deze reden geen zorg van buitenstaanders te ontvangen.
- De mantelzorger wil (de zorg voor) diens naaste liever thuis hebben want dan houden ze overzicht/controle.
- Veronderstelling dat de mantelzorger zelf het beste de zorg kan dragen voor hun naaste omdat zij hen door en door kennen (ik weet beter wat mijn partner nodig heeft dan een ander).

In bijna 40% van de gevallen is de reden om geen gebruik te willen maken van logeerszorg: mijn naaste met dementie wil dit niet.

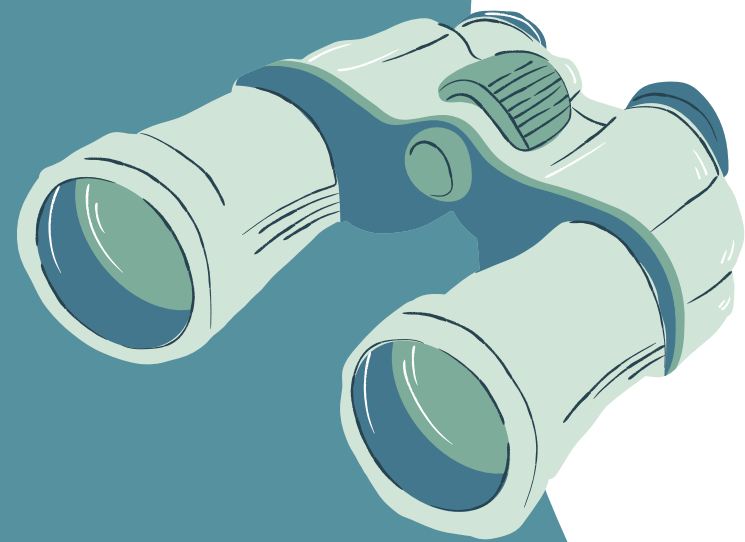
Context

Andere psychologische drempels die voorkomen in de praktijk:

- De mantelzorger of diens naaste kan deze vorm van vervangende zorg geestelijk of lichamelijk niet aan;
- Mantelzorgers ervaren schaamte voor gedrag van hun naaste;
- In strijd met loyaliteit; trouwplicht willen vervullen in goede en slechte tijden
- Gebrek aan bewustzijn dat de mantelzorger overbelast is (het gaat nog wel)

“Als hij er dan zo tegen in gaat, houd die vakantie voor mij ook op. Ik hou het nog wel vol om met hem om te gaan.”

4. Samen de drempels *beslechten*

Drempels rondom schaamte, schuld, loyaliteit en ontbrekend inzicht in overbelasting kunnen (deels) verlaagd worden door een persoon die een vertrouwensband heeft opgebouwd. Deze persoon kan adequaat in gesprek gaan over de specifieke weerstand die ervaren wordt. Vaak is dit de casemanager, maar je kunt ook de huisarts, kinderen, thuiszorg of dagbesteding vragen hierbij te helpen.

Bij drempels rondom de controle niet los willen laten en mantelzorgers die denken zelf het beste voor hun naaste kunnen zorgen, kan het helpen om een checklist van zorg door te nemen. Hierna kun je bevestigen dat de begeleiders van het logeershuis deze specifieke begeleiding kunnen bieden.

Context

Psychologische drempels verlagen of wegnemen is misschien wel de meest uitdagende stap in het proces. Hier lopen dus ook de meeste zorgprofessionals tegen het antwoord aan "Logeren is niks voor ons". Toch vertellen .. mantelzorgers van de vaste bezoekers dat ze ook eerst weerstand voelde tegen het idee om de zorg voor hun naaste tijdelijk over te dragen. Nu zouden de vaste bezoekers van het logeerhuis niet meer zonder willen. Zij hebben in het toeleiden verschillende punten benoemd die hebben geholpen om over de drempels heen te stappen. De vertrouwensband met de verwijzer is een belangrijk element, maar ook een checklist van de benodigde zorg voor hun naaste doornemen kan vragen en twijfel wegnemen. In stap 5 en 6 staan de interventies die het meest populair waren in het kiezen voor een verblijf in het logeerhuis.

Het voelt voor veel mantelzorgers onnatuurlijk om hun partner 'weg te sturen'.

5. Laagdrempelig kennismaken en *wennen*

Uit onderzoek blijkt dat het wennen aan de faciliteit vaak doorslaggevend is om drempels en onzekerheid weg te nemen.

Zorg voor een rondleiding in het logeerhuis, de mogelijkheid om een middag doorbrengen in het logeerhuis of zelfs een proefnachtje logeren. Als de mantelzorger eenmaal is gewend kan hij of zij de zorg veel beter loslaten. Het idee van weten waar de naaste terechtkomt en het kunnen zien of de naaste het daar naar de zin heeft, zijn geruststellende factoren.

Context

"We hebben het gesprek over eventueel logeren in het logeerhuis zelf gehouden en mochten alles ook meteen zien, dat was wel prettig. Toen hij het logeerhuis eenmaal zag en ik zag dat hij het naar zijn zin had, wilde ik er wel mee verder gaan."

"In het begin gaf ik heel veel informatie mee over hoe ik hem thuis verzorg. Want ik ben er niet bij hoe hij alles daar ervaart. Maar nu hij eenmaal geweest is, zie ik hij het daar heel goed heeft en daardoor kan ik een paar dagen helemaal voor mezelf inplannen."

6. Vast contactpersoon en *terugkoppelen*

Een vast aanspreekpunt rondom het organiseren van een logeerverblijf voorkomt meer weerstand. Terugkoppeling stelt gerust.

Het is voor de mantelzorgers belangrijk om stabiliteit te ervaren in het spannende proces van de zorg voor hun naaste overdragen. Een vast aanspreekpunt binnen het logeerhuis helpt hierbij. Dit is meestal de coördinator van het logeerhuis. Voor de dagelijkse zorg zijn de begeleiders aanspreekpunt.

Bij een eerste verblijf kan het logeerhuis de zorgen van de mantelzorgers te verminderen door regelmatig terug te koppelen hoe het met de naaste gaat d.m.v. bellen, foto's, filmpjes, rapportage laten meelezen of mailen.

Drie sleutels tot succes voor begeleiders om drempels bij het eerste verblijf te *vermindere*n

De begeleiders van het logeerhuis komen elke dag in aanraking met mantelzorgers die het moeilijk vinden om de zorg voor hun naaste met dementie los te laten. Zorgen en weerstand kunnen volgens een aantal begeleiders die mee deden aan een enquête, flink verminderd worden door:

1. Gastvrijheid en uitnodigende houding geeft vertrouwen
2. Geef als begeleider aandacht aan weerstand/drempels, benoem deze
3. Regelmatig en consequent terugkoppelen over verloop van het verblijf creëert meer rust

Maatwerk

Hoewel er verschillende drempelverlagende interventies zijn ontwikkeld voor respijtzorg, blijft het maatwerk per persoon. Individueel afgestemde interventies verminderen de zorglast, verbeteren de kwaliteit van leven en stellen mantelzorgers in staat om thuiszorg gedurende langere periodes voorafgaand aan een verpleeghuis te bieden.

Links

[Behoefteteonderzoek Logeerszorg 2020](#)

[Rapport aanjager Respijtzorg 2020](#)

[Wat geeft een adempauze aan de mantelzorger? Een onderzoek naar werkzame elementen van respijtzorg. 2016](#)

Colofon

Juni 2020, Amersfoort
Auteur: Sofie van den Haak

In opdracht van: King Arthur groep
www.kingarthurgroep.nl

[Download de infografic 'Toeleiden naar respijtzorg'](#)

SOFIE VAN DEN HAAK

TOEGEPAST PSYCHOLOOG

sofievdenhaak@hotmail.com

06 33 87 26 74

